

ספריי — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלישית האור

שני
שזשים וארבעה

דיכף
ששי

מאמרי
להבין מה שארז"ל כל הנהגה,
כל הנהגה
תרל"ה

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקללה"ה נבנ"ם זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושלוש לבריאה
מאה ועשרים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש
מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

החתן הת' הרב יצחק אלחנן הלוי שיחי'

והכלה מרת דבורה רבקה תחי'

שגלוב

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ,

ביום א', כ"ו מנחם-אב, ה' תהא שנת סגולות גדולות

"ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות"

ולזכות

הוריהם

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוגתו מרת דבורה שיחיו שגלוב

הרה"ת ר' פרץ סיני הכהן וזוגתו מרת שיינדל מלכה שיחיו בלסברג

זקניהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן הלוי וזוגתו מרת אסתר שיינדל שיחיו שגלוב

הרה"ת ר' צבי וזוגתו מרת צבי' שיחיו פקר

ר' יהושע ישעי' הכהן וזוגתו מרת חי' שרה שיחיו בלסברג

ר' ארי' לייב וזוגתו מרת רייזל שיחיו טייצמן

הרבנית מארייאשא תחי' שגלוב

לעילוי נשמת

הור"ח ר' שמואל פסח ב"ר יעקב דוד ע"ה

נפטר ביום ג' תשרי - צום גדלי' ה'תשנ"ה

וזוגתו האשה החשובה מרת פריידל חדוה

ב"ר זאב וואלף ע"ה

נפטרה ביום ד' אדר שני ה'תשנ"ה

פיס

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הרה"ת ר' שניאור זלמן הלוי וזוגתו מרת אסתר שיינדל

ומשפחתם שיחיו שגלוב

התורה, אבל למעלה הלא הידיעה קודם, וא"כ מהו שהקב"ה יושב ועוסק בתורה, אלא שהוא המשכת אוא"ס בתורה. ואח"כ עוד ד' קולות, כמו קול ה' בהדר כו', היינו שיהי' ההמשכה למטה ג"כ, והוא דוקא ע"י בחי' קול, כי ע"י בחי' העיון בתורה הוא רק המשכת אוא"ס בתורה, אבל שיהי' ההמשכה למטה הוא דוקא ע"י בחי' הקול, כי קול ורעש הוא ענין גילוי, וכמ"ש כל עצמותי תאמרנה כו', וכמ"ש ברורי' לרבי מאי דכתיב ערוכה בכל ושמורה, היינו שאם התורה ערוכה בכל רמ"ח אברים אזי התורה משתמרת, ובא"ל אינה משתמרת, ע"כ דוקא צריך לימוד התורה בקול.

ןזתן כל הנהגה מסעודת חתן ומשמחו, חתן מרמו על בחי' ההמשכה, בחי' את הוא חכים, שבחי' התהוות החכ' מלמעלה מן החכ' הוא בחי' התהוות יש מאין, וכדוגמא זו הו"ע החתן למטה, שע"י טפה נוצר אח"כ ולד ברמ"ח אברים, שהוא ג"כ כדוגמת בחי' התהוות יש מאין. ואין כח זה אלא בנשמות, כי המלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור לא שייך בהם בחי' הולדה, כי מדיבור אחד לא יתוסף עוד דיבור, להיות כי הדיבור נעשה נפרד, אבל נש"י שעלו במח', הנה המח' הוא תמיד מתאחד עם עצם הנפש, שא"א להיות בלי מח', הן אם חושב איזה דבר טוב, או אפי' אם חושב אפי' דברים שטותים, הרי המח' נובע תמיד, לכן יש בהם בנשמות כח המוליד. וזהו כל הנהגה מסעודת חתן היינו שיבוא לבחי' ביטול היש לאין, שע"י ההתבוננות בבחי' החתן שהוא ראשית התהוות יש מאין, עי"ז יבוא לבחי' ביטול היש לאין, ומשמחו היינו שיומשך בחי' גילוי זה למטה, אזי זוכה לתורה שנתנה בה' קולות, היינו ג"כ ההמשכה למטה, כי העיקר הוא בחי' הקול, ולא שקול דתורה הוא למעלה מבחי' העיון דתורה, אלא משום כי ע"י העיון הוא רק המשכת אוא"ס בתורה, אבל ע"י בחי' הקול היינו שיומשך בחי' הגילוי למטה שזהו העיקר. וזהו כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו, נמצא שאין זה נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות כו', אבל אם משמחו, היינו שיומשך בגילוי למטה, עי"ז מדה כנגד מדה זוכה לתורה ג"כ שנתנה בה' קולות, כי אורייתא מחכ' נפקת, והוא כדוגמת בחי' החתן כנ"ל, ע"כ זוכה לתורה כו'.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת י"א אלול - יום נישואי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וי"ג אלול - יום נישואי כ"ק אדמו"ר (מהורי"צ) נ"ע, הננו מוציאים לאור - בפעם הראשונה - את המאמר ד"ה "להבין מה שארז"ל כל הנהגה - תרל"ה", והמשכו ד"ה "כל הנהגה - תרל"ה", שאמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, בתקופת נישואי בנו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בפרשת שופטים תרל"ה.

לע"ע לא מצאנו אלא הנחה מאחד השומעים:

לתועלת הלומדים נחלקו המאמרים לקטעים ע"י המו"ל.

מערכת "אוצר החסידים"

י"ד אלול, ה'תשס"ג

ברוקלין, נ.י.

מאה ועשרים שנה להסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע

מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

(1) לתוכן המאמרים - ראה ד"ה להבין מארז"ל כל הנהגה תקס"ה (מאמרי אדה"ז - תקס"ה ח"א ע' מג ואילך). ד"ה כל הנהגה תרמ"ב (נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשמ"א). ובסה"מ דרושי חתונה לכ"ק אדמו"ר מהר"ש (ברוקלין, תשס"ג) ע' לט ואילך. וש"נ.

(2) מאמרים אלו לא נדפסו בסה"מ דרושי חתונה לכ"ק אדמו"ר מהר"ש.

התהוות בחי' אנת הוא חכים, ע"כ הוא זוכה לתורה, כי אורייתא מחכ' נפקת, וזהו שאם אינו משמחו שאינו נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות כנ"ל, אבל כשמשמחו מדה כנגד מדה זוכה לתורה ג"כ, כי אורייתא וקוב"ה כולא חד כו'.

סיום דרוש הנ"ל בתוך הסעודה שחרית

כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות, היינו קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, קול אומר הודו לה', ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות. ולכאורה מה צריך לשמח את החתן הלא הוא שמח מעצמו, וגם מהו ענין תה' קולות. אך הענין הוא דהנה כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, שחשיב ה' מדריגות, ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, וכמו"כ הוא בבחי' התורה כמארז"ל ד"פ אמרה תחלה בינו לבין עצמו ואח"כ אמרה לבריותיו. דהנה ענין בחי' החתן מבואר לעיל שמרמז על ראשית התהוות מציאות היש דחכ' מבחי' האיך דכתר, שע"ז נאמר והוא כחתן יוצא מחופתו, ופי' מחופתו כי יש ב' בחי' בבחי' האיך, הא' מה שהוא מקור להתהוות היש דחכ', והב' בחי' האיך שמקבל מיש האמיתי, והוא ב' הפי' שבבחי' אין, פי' אין שאינו מושג, פי' אין זיו והארה, פי' אין שאינו מושג הוא המקור להתהוות מציאות היש דחכ', ופי' אין זיו והארה היינו איך שמקבל מבחי' יש האמיתי, ובחי' אין זה הב' הוא בחי' החופה שעל בחי' החתן, כמבואר בד"ה* קול מצהלות חתנים. וזהו אז ראה היינו בחי' התהוות החכ' בחי' ראי', אתה הראת לדעת, ולכן הסנהדרין נק' חכמים עיני העדה, הרי שהחכ' הוא בחי' ראי'. ויספרה הוא בחי' בינה, כי ספיר פי' בהיר, היינו שברור אצלו הדבר, וזהו דוקא בבחי' בינה שהוא בחי' השגה והבנה, משא"כ כשהוא בבחי' ברק המבריק עדיין אין הדבר ברור כ"כ, להיות כי אינו יודע עדיין השכל בטוב. הכינה היינו שהוא מכין א"ע להשפעה, וכמארז"ל שהי' קודם לכן סדר זמנים, כמ"ש כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול, שבחי' אלף שנה נכלל בבחי' יום. חקרה היינו שחקר שראוי הוא כעת להשפעה, ואז אח"כ ויאמר לאדם היינו בחי' העשרה מאמרות, נמצא שיש כאן ה' המשכות. וכמו"כ הוא בבחי' התורה, דכתיב קול ה' על המים, כי מים הוא בחי' חכ', ואורייתא מחכ' נפקת, וזהו קול ה' על המים, בחי' המשכת אוא"ס בתורה. וזהו מה שארז"ל ג' שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, דלכאורה מה שייך לומר שהקב"ה עוסק בתורה, בשלמא האדם שייך לומר שלומד תורה בכדי לידע ההלכות

בד"ה .. חתנים: דפי' שופטים תרל"ה. נדפס ב"בית משיח" גליון 426 (י' מנחם-אב ה'תשס"ג) ע' 18.

ריבוי רבבות השתל' לא יועיל שיהי' התהוות הגשמיות מהרוחניות כידוע. וכמו"כ התהוות מציאות היש דחכ' מבחי' האינ דכתר הוא ג"כ בדרך התהוות יש מאין, כי כל התוארים שכינו לו ית' כמו חכים ומבין הוא רק לשכך את האוזן שהנבראים יוכלו להבין, אבל באמת עצמות א"ס ב"ה לא שייך לקרותו בתוארים אלו כלל, כי לאו מכל אינון מדות איהו כלל, וכדי שיהי' התהוות בחי' אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, הגם שלא בחכ' ידיעא, אעפ"כ הרי נק' בשם חכים, הוא רק בדרך התהוות יש מאין, כמו התהוות העץ כנ"ל. וזהו בורא קדושים, קדושים הוא בחי' חכ' וגם בחי' חכ' הוא בבחי' בריאה יש מאין. ובוה יובן ענין בחי' חתן מהו, כי פי' חתן הוא בחי' חות דרגא, וזהו מרמזו על בחי' ראשית התהוות מציאת היש דחכ' מבחי' האינ דכתר, בחי' אנת הוא חכים, שהוא ירידה והשפלה לגבי', כי מבחי' חכ' ולמטה אין שייך לקרות בשם חות דרגא, מאחר שהוא בבחי' השתלשלות עו"ע שהוא בערך ול"ז, אלא בחי' חתן קאי על ראשית התהוות בחי' החכ' מלמעלה מן החכ' שהוא בבחי' יש מאין. ודוגמא לבחי' התהוות יש מאין למטה, הוא בחי' חתן בגשמיות שהוא ג"כ בדרך התהוות יש מאין, כי רק מטיפה בעלמא נוצר ולד שלם ברמ"ח אברים עד דורי דורות שהוא ג"כ בדרך התהוות יש מאין. וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו, שנמשל בחי' ראשית התהוות למעלה, בחי' אנת הוא חכים, לבחי' חתן למטה, שהוא ג"כ בדרך יש מאין, ואעפ"כ הוא רק בכ"ף הדמיון כחתן, כי באמת חתן למטה הוא ג"כ יש, ונמצא שהוא התהוות יש מיש, אלא שאעפ"כ הוא דוגמא לבחי' חתן שלמעלה שיכולים להבין מזה בחי' התהוות יש מאין למעלה, מאחר שלפי הנראה הוא ג"כ בבחי' התהוות יש מאין.

ובזה יובן מארו"ל כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו, והכוונה אינו השמחה מהחתן הגשמי, אלא הכוונה שיתבונן שרש התהוות בחי' התהוות אנת הוא חכים למעלה, להיות שהחתן למטה הוא בדוגמא לבחי' זו כנ"ל, וע"כ צריך להיות מזה בחי' שמחה, כי שמחה הוא מהתחדשות, כמו למשל כשאחד אינו רואה את חבירו זה כמה שנים, ואח"כ כשרואים זא"ז נעשה אצלם שמחה גדולה מהתחדשות זה, או למשל מי ששומע דבר חדש לגמרי נעשה מזה שמחה, או כשטועם טעם מאכל חדש הוא שמח, נמצא שבחי' השמחה הוא מהתחדשות. וא"כ כשיתבונן בראשית התהוות מציאת היש דחכ' מבחי' האינ דכתר שהוא התחדשות גמורה, מאחר שהוא בבחי' התהוות יש מאין, ע"כ צריך לבוא לבחי' שמחה, כי שמחה הוא בחי' גילוי וגילוי הוא בחי' שמחה. ומי שאינו משמחו זהו הוראה שהתבוננות אינו נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות, ופי' ה' קולות היינו ה' גילויים, כמו שמדבר לקמ*ו, ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות (היינו ה' גילויים), כי אורייתא מחכ' נפקת, ובבחי' החכ' שורה בחי' האינ דכתר כנ"ל, ואורייתא וקוב"ה כולא חד, כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו, וע"כ בשכר ששמח מבחי' ההתבוננות זו, דבחי' ראשית

הנהנה לפ' שופטים תר"ה

להבין מה שארו"ל כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות, שנאמר קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומר הודו לה', והיינו הה' קולות שנתברכו בזה ישראל, ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות, שנא' ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר, וקול שופר כו', קולות ל' רבים היינו שני קולות וקול שופר הרי ג', ואח"כ כתי' ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלקים יעננו בקול הרי עוד שני קולות, הרי חמשה קולות. וצ"ל מה צריך לשמח את החתן, הלא החתן שמח בעצמו ולמה צריך לשמח אותו. ועוד צ"ל מה נשתנה מצוה זו מכל המצות הלא בכל המצות צ"ל בבחי' שמחה, כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה כו', שלא נא' תחת אשר לא עבדת כלל, אלא תחת אשר לא עבדת בשמחה, וכן בכל הג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח צ"ל בשמחה, כי במצות הצדקה כתיב ולא ירע לבכך בתתך לו, וכן בלימוד התורה, כמארו"ל אין עומדין להתפלל לא מתוך עצלות עצבות כו', ואמר רב יהודא א"ר וכן לדבר הלכה, ותפלה הוא במקום עבודת הקרבנות, וא"כ מה נשתנה מצוה זו לומר שאם אינו משמחו עובר בה' קולות שנתברכו ישראל. ועוד צ"ל מדוע אם משמחו זוכה לתורה כו', מה שייכות שמחה זו להתורה. ועוד צ"ל מהו ענין שנתנה התורה בה' קולות לאיזה ענין נצרך הה' קולות, ואם הוא איזה הכרח מדוע בלוחות האחרונות לא הי' קולות כלל רק בחשאי, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ומדוע לוחות הראשונות היו בקולות, וצ"ל שזה שהיו לוחות האחרונות בחשאי הוא מפני שמקודם נתנו לוחות הראשונות בקולות, אז הי' יכול להיות אח"כ לוחות האחרונות בחשאי.

וללהבין זה צ"ל תחלה ההפרש בין מלאכים לנשמות, דלכאורה מלאכים הם למעלה במדרגה מן הנשמות, להיות שהם למעלה בשמים ואין בהם חטא כלל, ומה שארו"ל מחיוהו שיתין פולסי דנורא, לא הי' חטא גדול כ"כ שאצל אדם לא הי' נחשב זה לחטא כלל. ובאמת מצינו שהנשמות הם למעלה מן המלאכים, כי מלאכים שרשן רק מבחי' דיבור, כמ"ש וברוח פיו כל צבאם, ולכן י"א שנבראו בשני וי"א בחמישי, וכן ארו"ל ע"פ ועוף יעופף עוף זה מיכאל, יעופף זה גבריאל, אבל נש"י עלו במח', והמחשבה הוא בדקות יותר מן הדבור, ואף שמח' הוא ג"כ רק לבוש, אך הוא לבוש שמגלה העלם העצמי לגבי עצמו, משא"כ דבור הוא רק מגלה העלם העצמי לגבי זולתו, וא"כ בחי' הדבור אינו שייך רק לזולתו הנפרד, כי לעצמו אינו נצרך לבחי' הדבור, ומאחר שאינו רק מגלה לזולת אינו מגלה רק חלק עשירי, כי א"א לגלות כל השכל שבהמשפיע. אבל המח' הוא מגלה העלם העצמי לגבי עצמו הוא מגלה לעצמו כל השכל, וכל מהותו הוא דוקא ע"י המח', כמו מהות חכם אינו נק'

חכם אלא ע"י המח', כי בהשכל הוא רק בבחי' ברק המבריק עדיין אזי אפי' לעצמו אינו יודע מהות השכל איך ומה הוא, רק ע"י אותיות המח' הוא משיג את השכל, נמצא שכל מהות חכמתו הוא דוקא ע"י המח'. ואף שמח' הוא רק לבוש, הרי חיצוני' שבעליון נעשה לבוש לתחתון, ואף שהוא רק חיצוני' אבל הוא חיצוני' שבעליון, אבל בדבור הוא רק חלק עשירי, ואף ג"ז הוא רק במספר ולא במדידה ובאיכות הדבר, כי באיכות הדבר אינו שייך לקרותו אפי' חלק עשירי, כמו למעלה שבחי' החכ' הוא חלק עשירי, ובחי' מל' הוא ג"כ חלק עשירי, הלא אינם דומים זל"ז כלל, אבל בחי' המח' מתאחד עם עצמיות הנפש. וא"כ נש"י שעלו במחשבה היינו מחשבה הקדומה, הם למעלה מבחי' המלאכים ששרשם מבחי' הדיבור, ולכן כתיב על נש"י עם המלך במלאכתו יטבו, וארו"ל במי נמלך בנשמתן של צדיקים, שנמלך עמהם על בריאת העולמות, ונמצא שקדמו הנשמות לברה"ע, והפי' קדמו היינו שקדמו למעלת ומדריגת העולם. ובאמת ועמך כולם צדיקים, כי צדיק נק' מי שמקיים תומ"צ, ובד"כ כל ישראל מקיימים תומ"צ. וא"כ מאחר שנש"י הם למעלה מהמלאכים מדוע המלאכים אין להם גופים, רק שהוא בבחי' אור וכלי, והגוף שלהם הוא רק מב' יסודות, כמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, היינו ב' יסודות דרוח ואש, שהם רוחנים יותר משאר יסודות, ולכן הם רואים ואינם נראים שא"א לראות כלל מלאך, ואפי' זכות הראות אינם יכולים לראות רק* מלאך דעשי', וגם ארו"ל מיכאל באחת גבריאל בשתים שהוא שט בשיטה אחת כל העולם שאין זה בכח הנשמה, ונש"י נתלבשו בגוף, שהגוף הוא מד' יסודות, ונתוסף אצלם הב' יסודות הגסים ביותר, וגם יש אצלם יצה"ר ונה"ב המעלים ומסתיר כו'. ולכאור' הי' צ"ל בהיפך שמלאכים ששרשן רק מבחי' הדיבור יתלבשו בגוף של הנשמות, דהלא ידוע שבכ"מ הכלי הוא לפ"ע האור, כמו למשל כלי החכ' וכלי החסד שלפי שאור החכ' הוא נעלה ביותר כן לפ"ע כלי החכ' הוא בדקות יותר, ואור החסד שאינו גדול כ"כ ע"כ גם הכלי אינו בדקות כ"כ, וא"כ הי' צ"ל שנש"י ששרשם נעלה יותר יתלבשו בגוף רוחני ביותר, ומלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור יתלבשו בגוף גס, ומדוע הוא בהיפך שהמלאכים נתלבשו בגוף רוחני ונש"י נתלבשו בגוף גשמי, ויש אצלם יצה"ר ונה"ב המעלים ומסתיר ומסית ומדיח כו', ואף שאין זה הסתר גמור שע"י העבודה יוכלו להגיע למדריגות עליונות מאד, אך נצרך לזה עמל ויגיעה, אבל המלאכים אינם צריכי' יגיעה כלל לענינים שלהם. וצ"ל דהיא הנותנת דמפני שנש"י הם נעלים בשרשם ביותר ע"כ יכולים להתלבש בגוף ונה"ב, והיינו שיכולים לברר כל המדריגות התחתונים, אבל מלאכים ששרשן רק מבחי' הדיבור אין ביכולתם לברר הגוף ונה"ב. ויובן זה ע"ד מארו"ל אינו דומה שמיעה לראי', למשל כמו מי ששומע איזה ענין שמספרים לפניו אף שמבין היטב, אעפ"כ כשרואה אח"כ הוא מבין בטוב יותר, כי אינו דומה ההנחה שנקנה בנפש ע"י השמיעה להנחה שנקנה בנפש ע"י הראי', נמצא

רק: ק"ה בכת"י. ואוצ"ל: גס.

שראי' הוא למעלה מן השמיעה, ואעפ"כ אנו רואים שהראי' הוא תופס דברים גשמי' כמו עץ ואבן דומם, והשמיעה אינו תופס רק דברים רוחני' כמו קול כו', ולכאורה מאחר שהראי' הוא למעלה מן השמיעה הי' צ"ל בהיפך שהראי' יתפוס דברים רוחנים, והשמיעה יתפוס דברים גשמי'. אלא משום דהיא הנותנת דלפי שהראי' היא גבוה במדריגה לכך יכולה לתפוס אפי' דברים גשמי', אבל שמיעה מאחר שהיא נמוך במדריגה אינה יכולה לתפוס רק דברים רוחניים. כמו"כ יובן בענין הנשמות ומלאכים, דלפי שהנשמות גבוהות בשרשן לכך יכולה להתלבש בגוף ונה"ב לברר אותם, משא"כ המלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור אינם יכולים להתלבש בגוף ונה"ב שלא הי' ביכולתם לברר.

ומעתה יובן ענין בחי' חתן מהו, דהנה במצוה זו דפרי' ורבי' מרומז איך שנאצל כללות אצי' העליון. דהנה יש בחי' סדר השתלשלות עו"ע שהעלול יש לו ערך עם העילה כי העלול משיג ז"ת של העילה, ואף שג"ר שבעילה אינו משיג אך הז"ת שבעילה הוא משיג, א"כ יש לו ערך להעילה. וכמו למשל משפיע ומקבל שהמקבל הוא בערך אל המשפיע שאם המקבל אין מבין כלל מה שאומר המשפיע אין זה נק' בשם משפיע אליו, ואימתי נק' בשם משפיע ומקבל כשהמקבל מבין מה שאומר המשפיע, אלא שיש מי שמבין הרבה מה שאומר המשפיע, ויש מי שאינו מבין רק אפס קצוהו, ועכ"פ הוא מבין קצת, כי איך שייך לומר שסיביר השכל לבהמה, שאף שמלמדיו את הבהמה ג"כ, הוא באמת דבר אחר לגמרי, נמצא משפיע ומקבל הם בערך זל"ז, וזהו הנק' בחי' השתלשלות עו"ע. אבל התהוות החכ' מלמעלה מהחכ' הוא בדרך התהוות יש מאין, וכמ"ש והחכ' מאין תמצא, שהוא רק בדרך המוצא מציאה, שלא נודע לו ממי נפל המציאה, כי אם הי' רואה ממי נפל לא הי' נק' זה בשם מציאה ולא הי' צריך להכריז כלל, כמו"כ הוא התהוות בחי' מציאות היש דחכ' מלמעלה מן החכ' היינו בחי' אין דכתר, שבחי' היש דחכ' אינו משיג בחי' האין דכתר המהווה אותו, ולכן נק' בשם יש מאין, כי פי' אין היינו שאינו מושג, ואעפ"כ מאחר שבחי' החכ' הוא ראשית התהוות היש מבחי' האין דכתר, ע"כ נמצא בו בבחי' החכ' מבחי' האין דכתר יותר מבשאר הספירות מאחר שהוא ראשית התהוות, וע"כ לפעמים נק' החכ' ג"כ בשם אין ע"ש שנמצא בו בחי' האין דכתר יותר. ומ"מ ההשפעה שנמשך מבחי' חכ' לבחי' בינה נק' בשם יש מיש, היינו בחי' השתלשלות עו"ע, כי בחי' החכ' הוא בחי' ברק המבריק, ואח"כ נמשך לבחי' השגה והבנה וזהו בחי' השתל' עו"ע, וכן מבינה למדות, כי לאה ילדה ששה בנים, והבן הוא בערך האם, וכן ממדות למח' שהוא מחשב בדבר שיש לו רצון לזה, וכן ממח' לדבור, נמצא שמבחי' החכ' ולמטה הוא הכל בדרך השתלשלות עו"ע. אבל התהוות העץ הגשמי ממאמר עץ עושה פרי א"א לומר שהוא בדרך השתלשלות עו"ע, שא"א לומר שהעץ הגשמי הי' תחלה בהעלם בבחי' המאמר, אלא התהוות העץ הגשמי מבחי' המאמר הוא בדרך התהוות יש מאין, כי אפי'